

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อประชากรของโลกไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดสมัยใด เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือ และปัจจัยพื้นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของมวลมนุษยชน เช่น ความโง่เขลา โรคภัยไข้เจ็บ และความยากจนคนแค่นต่าง ๆ การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนเสถียรภาพและความมั่นคงของประเทศ การศึกษามีส่วนรับผิดชอบเป็นอย่างมาก เพราะกำลังคนที่น่ามาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศนั้นเป็นผลผลิตทางการศึกษา ถ้าการศึกษาผลิตกำลังคนที่มีความรู้ ความสามารถ และประสิทธิภาพดี ประเทศชาติย่อมมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพตามไปด้วย แต่ถ้ากำลังคนที่ได้มานั้นขาดความรู้ ความสามารถ และมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ ผลที่เกิดขึ้นประเทศชาติจะเป็นไปในทางตรงข้าม ดังนั้น การให้การศึกษาคือที่แก่พลเมืองจึงถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทุกประเทศต้องคำนึงถึงและถือได้ว่า ไม่มีสิ่งใดจำเป็นสำหรับประเทศชาติยิ่งไปกว่าการให้การศึกษแก่พลเมือง¹ และอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ชี้พิจารณาคุณภาพของคนรวมทั้งเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงอารยธรรมของมนุษย์ และความเจริญก้าวหน้าของสังคม² การให้การศึกษแก่พลเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

¹Thomas Jean, Teacher for the School Tomorrow (France : UNESCO, 1968), p. 28.

²Prachom Rodprasert, "The Relationship of Academic Training and Educational Experience to the Administrative Effectiveness of Secondary School Principals as Perceived by Teachers in Educational Region I Thailand," (Unpublished Doctoral Dissertation, Oklahoma State University, 1976), p. 6.

เพราะไม่เพียงแต่จะช่วยพัฒนาคนเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบถึงความเจริญหรือความเสื่อมของชาติบ้านเมืองด้วย ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งพระราชทานแก่นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตรว่า "... ขอให้ท่านตระหนักว่าความเจริญหรือความเสื่อมของชาตินั้นย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชน ผลการอบรมเยาวชนของท่านถือได้ว่าเป็นเครื่องมือกำหนดอนาคต..."¹

พลศึกษาเป็นการศึกษาองค์หนึ่งในสี่องค์ของการศึกษา อันได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรจุวิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียน ซึ่งในการพัฒนาคนนั้น นานาประเทศที่เจริญแล้วต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ประชากรควรได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพสำคัญ 2 ประการคือ (1) สุขภาพ และ (2) มีความรู้และความสามารถในวิชาชีพ สำหรับคุณภาพประการแรกถือว่า เป็นความต้องการรากฐาน เพราะเอื้ออำนวยให้การส่งเสริมคุณภาพประการหลังสัมฤทธิ์ผลได้โดยสะดวก ด้วยเหตุนี้เอง พลศึกษาจึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตบุคคล เพราะพลศึกษามีส่วนพัฒนาบุคคลให้มีสุขภาพดี²

ในปี พ.ศ. 2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในหลักสูตรฉบับนี้ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาหมวดพลานามัยเป็นวิชาบังคับ³ เช่นกัน ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "ความมุ่งหมายของการศึกษานั้น เพื่อให้มีบุคคลิกภาพที่ดีมีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทาง

¹ พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2510.

² กอง วิสุทธารมณ, "การพลศึกษากับการพัฒนาประเทศ," เอกสารคำบรรยาย (ณ หอประชุมกรมศาสนา, 2513), หน้า 1.

³ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 (กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนสารพิกขาง, 2518), หน้า 10.

ร่างกายและจิตใจ¹ และในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นปี พ.ศ. 2521 วิชาพลศึกษา เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ และเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร โดยกำหนดเรียน สัปดาห์ละ 2 คาบ และให้เลือกเรียนได้อีก 2 คาบ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 ส่วน มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสิทธิ์เลือกเรียนได้ถึง 4 คาบต่อ 1 ภาคการศึกษา วิชาพลศึกษานับว่าเป็น ที่สนใจของนักการศึกษาเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษา จึงได้จัดให้เรียนเป็นวิชาบังคับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะเห็นว่าสุขภาพนั้นมีส่วนช่วยใน การเรียนการสอนของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนที่มีสุขภาพดีย่อมมีความคิดอ่านและมี สมรรถภาพใจดีกว่านักเรียนที่มีสุขภาพเสื่อมโทรม สุขภาพจึงเปรียบเสมือนพื้นฐานอันสำคัญ ที่สุดสำหรับการศึกษา ปรินซิพ เมธีกรีกสองท่านคือ พลาโตและอริสโตเติล (Plato and Aristotle) ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า "ก่อนที่จะให้การศึกษาแก่นั่น ๆ นั้น ควรจะให้เด็กมีสุขภาพดีเสียก่อน"² ในสหรัฐอเมริกาสมาคมการศึกษาแห่งชาติได้ ประกาศนโยบายการจัดการศึกษาไว้ในจุดมุ่งหมายหลัก 7 ประการ เมื่อปี พ.ศ. 2497 ว่า สุขภาพเป็นวัตถุประสงค์สำคัญอันดับแรกในการจัดการศึกษาของชาติ การที่เด็กจะรับรู้หรือ เรียนได้ก็ขึ้นอยู่กับสุขภาพทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ ฉะนั้น การจัดวิชาพลศึกษา เข้าไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยพัฒนาร่างกาย ให้แข็งแรงสมบูรณ์ มีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดทันคน มีอารมณ์ดี และสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดีแล้ว โดยเฉพาะเด็กในระดับมัธยมศึกษาจำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง เรื่องการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาไว้ เพื่อที่จะได้เป็นนิสัยติดตัวไปหลังจากเล่าเรียน สำเร็จแล้ว เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะการที่รู้จักขำขันไว้ถึงสุขภาพดี อยู่เสมออันยอมเป็นประโยชน์ต่อตนเอง หมู่คณะ สถานที่ทำงาน ตลอดจนประเทศชาติในที่สุด การที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนได้เป็นไปตามเป้าประสงค์ดังกล่าว จำเป็นต้อง

¹กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2520), หน้า 2.

²พลาโต และอริสโตเติล, อ้างใน ฟอง เกิกแก้ว, ประวัติพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช,

อาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่จะให้การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียนบรรลุตามความมุ่งหมาย
ได้แก่สิ่งต่อไปนี้

1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับโครงการ
พลศึกษาของโรงเรียน นับแต่สถานที่ทำงานของแผนกวิชาพลศึกษา ห้องพัสดุ
โรงยิมทั้งในร่มและสนามกีฬากลางแจ้ง สระว่ายน้ำ ตลอดจนสนามเด็กเล่น
เพื่อให้เด็กเคลื่อนไหวในระหว่างชั่วโมงพลศึกษา และใช้ฝึกฝนในเวลาว่างหลัง
จากเลิกเรียนแล้ว

2. มีอุปกรณ์พลศึกษาและกีฬา รวมทั้งวัสดุสำรองที่ไคขนาดถูกต้องและมี
คุณภาพจำนวนอุปกรณ์เหล่านี้อยู่ในลักษณะที่ไคการไคและปลอดภัย

3. บุคลากรทางพลศึกษา ไคแก่ ครูพลศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นบุคคลสำคัญ
ของโครงการพลศึกษาในโรงเรียน ควรจะมีจำนวนครูพลศึกษาให้เพียงพอ
และไคสัดส่วนจำนวนนักเรียน ครูพลศึกษาที่ทำการสอนนักเรียนนั้นควรจะเป็น
เป็นผู้สำเร็จจากสถาบันพลศึกษา เพราะเป็นผู้ที่รู้หลักการสอนและการถ่าย
ทอดความรู้และทักษะทางพลศึกษาให้แก่ เด็กไคอย่างถูกต้อง

4. การจัดแบ่งเวลา เรียนให้เหมาะสมและพอเพียงกับบทเรียนพลศึกษา
ตามที่กำหนดไว้ในตารางสอน และอาจจะเพิ่มกิจกรรมพิเศษหลังจากเลิก
เรียนแล้ว หรือวันหยุดประจำสัปดาห์ เป็นกรณีพิเศษควยก็ไค โรงเรียนไม่ควร
นำชั่วโมงพลศึกษาไปไคสอนวิชาอื่นที่ไคควาสำคัญกว่า เป็นการทำให้ขาด
ชั่วโมงพลศึกษา ซึ่งหมายถึงขาดกิจกรรมอันจำเป็นที่ร่างกายต้องการประจำ
สัปดาห์ไป

5. มีงบประมาณเพียงพอแก่การดำเนินการโครงการพลศึกษา ซึ่งนอก
เหนือจากงบประมาณแผนดินแล้ว ก็อาจไคมาจากเงินบำรุงการศึกษา เงิน
ค่าบำรุงพลศึกษาและกีฬา เงินรายได้พิเศษของโรงเรียนหรือเงินที่ไครับจาก
การบริจาค งบประมาณนับเป็นสิ่งที่สำคัญจะขาดเสียมิไค เพราะโครงการ
พลศึกษาในโรงเรียนจะสำเร็จลุลวงไปควยก็ไคต้องมีการเงินสนับสนุน

6. โครงการพลศึกษาต้องวางไว้ให้ชัดเจน ว่าในปีหนึ่งแบ่งออกเป็น
2 ภาคเรียน แต่ละภาคเรียนจะมีโครงการอะไรบาง โครงการหลักไคแก่
โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน ถัดไปเป็นโครงการนันทนาการ ถัดไปเป็น
โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการแข่งขันกีฬาภายนอกโรงเรียน
และโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ตามลำดับ¹

1 กรมพลศึกษา, "การพลศึกษาในโรงเรียน," ชาวสารกรมพลศึกษา 3

(1 มกราคม 2512), หน้า 1.

การจักและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนถ้าสามารถปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีแล้ว ย่อมจะทำให้การพลศึกษาสามารถบรรลุผลตาม เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างดี ยิ่งกว่าความสนใจใคร่รู้ในระบบการจักและดำเนินการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคจะเป็นอย่างไรบ้าง และ เนื่องจากหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2521 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและกำหนดรายวิชาบังคับให้เรียนในหลักสูตร ดังนั้น จึงทำให้แผนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องมีการปรับปรุงใหม่หลายครั้ง แต่ก็ยังทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคอีกมากมายต่อการจักและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ศึกษาถึงปัญหาการจักและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนต่าง ๆ 28 โรงเรียน โรงเรียนเหล่านี้ต่างก็ประสบปัญหาการจักและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกันไป และผู้วิจัยเองได้ทำงานอยู่ในห้องที่จังหวัดเชียงใหม่มาตลอดระยะเวลาของการทำงาน ทำให้สามารถติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้น เพื่อที่จะไต่หาทางคลี่คลายและขจัดเสียซึ่งปัญหา เหล่านี้ในโอกาสต่อไป จึงเห็นสมควรจะได้ทราบและประมวลปัญหาต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทางที่จะปรับปรุงงานด้านพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการจักดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ในค่านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 โครงการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
- 1.2 โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
- 1.3 โครงการจัดการแข่งขันกีฬากายนอกโรงเรียน
- 1.4 โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ
- 1.5 โครงการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษาสำหรับนักเรียนที่ผิดปกติ

๒. เพื่อศึกษาปัญหาการจักดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ในค่านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดสอนตามหลักสูตรปกติ
2. การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาปัญหาทางด้านวัตถุประสงค์การเลือกกิจกรรม และวิธีดำเนินการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนทั้ง 5 โครงการดังกล่าว ตามหัวข้อในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และจัดสอนตามหลักสูตรปกติ ให้คำตอบที่เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง
2. ทุกโรงเรียนมีการจัดการสอนพลศึกษาตามหลักสูตร และข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเดียวกัน

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมิได้ศึกษาปัญหาการดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ แยกแยะในแต่ละโครงการ อาจทำให้มองเห็นปัญหาในแต่ละโครงการไม่ละเอียดลึกซึ้ง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อจะได้ทราบสภาพการจัดและดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ และปัญหาซึ่งจะเป็นข้อมูลและแนวคิดที่จะนำมาพิจารณา เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมพลศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สามารถปรับปรุงตัวบุคลากร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก เพื่อให้การจักโปรแกรมพลศึกษา เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารโรงเรียน พลศึกษานิเทศก์ นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพลศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ ได้ปรับปรุงงานทางคานพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ระดับชั้นมัธยมศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2, ปีที่ 3 ตามหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ตามหลักสูตรระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518

โปรแกรมพลศึกษา หมายถึง โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่ประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- โครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาชั้นตอนหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ทักษะของกีฬาประเภทต่าง ๆ ตลอดจนให้ทราบเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของกีฬานั้น ๆ ด้วย

- โครงการจัดการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้และทักษะทางกีฬาที่ได้เรียนมาแล้ว มาใช้ในสภาพการแข่งขันที่แท้จริง

- โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายนอกและระหว่างโรงเรียน หมายถึง การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนที่มีทักษะกีฬาคิดได้เข้าแข่งขันกีฬา กับโรงเรียนอื่น เพื่อแสดงความสามารถให้เต็มที่ และส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ ไป รวมทั้งการแข่งขันกีฬาเพื่อความสามัคคี ทั้งที่จัดขึ้นเป็นโปรแกรมประจำปี และจัดขึ้นเป็นครั้งคราว

- โครงการจัดกิจกรรมเพื่อนันทนาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมพลศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักนำทักษะทางค่านิยมที่โรงเรียนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเวลาว่าง

- โครงการจัดกิจกรรมพิเศษทางพลศึกษาสำหรับนักเรียนที่บกพร่อง หมายถึง การจัดกิจกรรมพลศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมกับนักเรียนคนอื่นๆ ในกิจกรรมปกติได้มีโอกาสพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตามอัธยาศัยของตนเอง

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนหรือมีหน้าที่รับผิดชอบทางค่านิยมพลศึกษา ทั้งมีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย